

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.

Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai 32 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni. „Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat” li-se dau gratuit. — În Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și „Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Banii se trimit la dl John I. Savn, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foll la Orăștie se dă de știre prin o cartă postală.

UNELE—ALTELE

Țara își adună osemintele vitejilor înstrăinați.

Guvernul dela București a făcut intervențiile de lipsă către guvernul unguresc, să-i dea puțința a-și desgroza și a-i aduce în țară, pe soldații români căzuți în luptele de înaintare prin Ungaria spre Budapesta... Ungaria e datoră, prin contractul de pace, a da voce la acest lucru. Și așa în curând se va începe aducerea acasă a eroilor români cari, în cel mai mare război pe care l-a făcut armata română în acest război, în înaintarea ei până la Budapesta, au căzut și, în grabă, au fost înmormântați vremelnic în acel pământ străin și dușman, în care mormântul li-i prea rece și prea strâmt, și de nimeni cinstit și de nimeni împodobit.

Aceeași cerere s'a înaintat de guvernul dela București și către guvernul Bulgariei. Și soldații noștri căzuți pe pământ Bulgar sau morți acolo în prisoare, — vor fi aduși și așezați cu cinste în pământul primitiv și cald al țării, pentru care au suferit și au murit.

E bine și frumos așa.

Pleacă Ministrul de Războiu?

S'au ridicat glasuri drepte, cari au cerut și cer, ca lejurile (plățile) ofițerilor să fie urcate, — căci așa cum sunt azi, li fac să plece picur-picuri din armată.

Noul Ministru de războiu, General Mărdărescu, unul din cei mai prețioși și dreți ofițeri pe cari li are armata română, primind să fie Ministru de războiu, a înțeles să asigure bunul mers al lucrurilor în armată. — Iar aceasta nu se poate, dacă ai ofițeri nemulțămii, cari se luptă cu mizeria vieții de toate zilele. Și de aceea a făcut făgăduință solilor de ofițeri ce au fost la d-sa de l'au rugat să le poarte grija, — că li-o va purta și le va urca leftele încă în toamnă.

Acum foile din București spun că Generalul Mărdărescu e pe cale de a pleca dela Ministeriu, căci Ministrul de Finanțe i-a spus că — nu-l poate implini dorința, n'are de unde ridica acele plăți, — și așa d-sa neputându-și ținea cuvântul dat, ar fi gata să plece dela Ministeriu.

La ce ni-s bunii.

La Timișoara s'a descoperit o întreagă țesătură de șpionaj unguresc. Buna tovarășe avea legături strânse cu Budapesta, mai drept spus dela Budapesta era pusă la cale și hrănită cu parole.

Capul țesăturii dușmane patriei era Anton Czifra și în slujba lui stăteau: agentul de poliție Burgermeister (șvab) și soția lui și mai mulți slujbași dela poliția »ro-

șmână» din Timișoara. Adecă-i zic poliție română, de fapt sunt foști oameni de-ai poliției ungurești, întrași în slujba poliției românești, căreia i-au jurat »credință» cu buzele, dar cu inima au rămas cu toată în — Ungaria...

Venitele din dări

sunt în anul acesta mult mai bune pentru stat ca anul trecut. Ministerul de finanțe arată, că în vreme ce luna Aprilie în anul trecut a adus statului 364 milioane, în anul de față au venit 579 milioane.

Privite după felul dărilor, iacă ce se vede: Dările directe au dat anul trecut în Aprilie abia 9 milioane, în anul de față 49 milioane, cu 40 mil. mai mult.

Dările celelalte (din venit, cîștig și altele) au adus anul trecut în April 210 milioane, în anul de față 280 milioane.

Sporul în venite va fi și mai mare după-ce se vor pune în aplicare toate felurile de dări, din cari azi nici pe jumătate nu se plătesc.

În chipul acesta, ajungînd într-o zi să fie venitele mai mari ca cheltuielile, va ajunge și țara iară la numele bun, pe care azi, — durere, nu-l are!

Știri politice

La București s'a adunat Luni în săptămâna de față Parlamentul (sfatul țării) pentru 3 zile, poate pentru 4, — avînd să dea grabnică întărire unor hotăriri luate de guvern în încheierea de împrumuturi în străinătate și în alte câteva treburi grabnice din lăuntru. Împrumutul de care e vorba, e numai începător, ca să se plătească cu el camelele așaziselor »bonuri de tezaur» ce se află pe piețele de bani, pe la bancheri din străinătate. Pentru-ca cetății noștri să înțeleagă mai bine despre ce e vorba, să spunem ce s'acele »bonuri de tezaur» și de unde vin ele?

Bonurile de tezaur.

Statul român, strîmtozat de neîndulăcarea în care l'a înfundat lungul și greul războiu, a fost adeseori silit și în zilele războiului, dar mai ales după războiu, să cumpere multime de mărfuri din străinătate, pe cari să le aducă în țară, unde acelea lipseau.

Ne-avînd cu ce le plăti, a dat vânzătorilor așazise »bonuri de tezaur» adecă »polițe» (sau cambii, vecsăle) cu iscălitura statului, — după care, ca ori-ce datorăș pe »vecsăle», să plătească camele și la

termin să plătească și »capetele» (capitalul).

Se zice că cu iscălitura alor astfel de bonuri de tezaur s'au făcut rău-tăți multe de unii oameni fără inimă aflați în aceste vremuri tulburi pentru țară, la conducerea țării. Îndesebi guvernul Averescu și-a făcut de cap cu iscălitura de »bonuri de tezaur» și darea lor pe mână la toți netrebnicii.

Destul că țara ajunsese ca datorasul cel rău, să-și piardă tot creditul în străinătate, — căci nu numai că nu și-a plătit aceste »polițe» (vecsăle) la termen, dar nici camelele lor nu le-a putut plăti și n'a îngrijit de nici prelungirea lor. Doar! — nici nu le știa numărul și capetele! Cei ce le aveau, de teamă că n'o să mai capete nimic pe ele, le vindeau sub jumătate de preț la speculanți. Și de țară se vorbea apoi atîta rău, pe urma lor, ca de datorasul cel mai căalos.

Guvernul de acum cearcă să îndrepteze starea asta de lucruri. S'a pus întii să le adune, să le ale, să vadă câte sunt și pentruce sume?, căci luminatul guvern alui Averescu nici macar atîta osteneală nu și-a dat să scrie într-o carte: cui și pe ce sume a dat astfel de cambii de-ale țării?..

De sub guvernul Valda nu sunt date astfel de polițe aproape deloc. Căci nici n'a stat el la putere decît cîteva luni, în care abia a putut pune la cale câteva lucruri mai bune decît iscălitura de »bonuri de tezaur», pentru cîte toate.

Ministrul de finanțe de acum a găsit că aceste »bonuri», adunate la un loc, dau azi uriașă sumă de *trei miliarde și 76 milioane franci francezi*!.. Iar în Lei românești, — socotiți și dvoastre înmulțind cu 10 ori cu 12...

Pe ce e făcută această datorie?

Iacă pe ce s'a făcut această datorie: înainte de războiu, România, știind că va intra în războiu și lipsindu-i cîte toate, a cumpărat lucruri pentru armată (arme, muniții, haine, medicamente) pentru 312 milioane franci francezi, atunci pe cînd francul era de-opotrivă cu Leul de scump.

În timpul războiului a mai făcut cumpărături, tot așa pe credit, dînd ca chezeșle »bonuri de tezaur» de 252 milioane. De tot dară înainte de războiu și în zilele războiului, statul a făcut o datorie de 564 milioane (peste jumătate de miliard) pentru trebuințele armatei.

— După război apoi, cînd țara era goală de tot ce-i trebuia, încep cumpărările pe ruptul capului și se fac datorii neasămănat mai mari ca întot timpul războiului! Iacă cum:

Din Novembre 1918, dela începutul războiului, și până la 1922, guvernele au iscălit mereu la polițe,

»bonuri de tezaur», pentru următoarele cumpărături:

1 miliard și 326 milioane franci francezi pentru armament, pentru armată (de 3 ori mai mult ca în tot timpul războiului. Asta poate și fiindcă acum totul era mai scump; — apoi:

1 miliard și 185 milioane în franci francezi, pentru lucruri de hrană și îmbrăcăminte și pentru locomotive (mașini la trenuri).

Adaugînd și cele 564 milioane din vremea războiului, reese, că la începutul anului de față, statul român avea datorie pe cambii (bonuri de tezaur) în străinătate, de 3 miliarde și 76 milioane franci francezi.

Pe cine împacă acum?

Din aceste 3 miliarde și 76 milioane, aproape jumătate, anume 1 miliard și 400 milioane franci francezi, sunt în mîni de bancheri singuratici, cari umpleau lumea cu țipetele (strigătele) lor, că nu-și mai vad banii dela slaba platnică România. Celelalte 1 miliard și 676 milioane sunt datorii față de statele aliate (Franța, Anglia, America, Italia). Aceștia nu fac zile amare României, ele așteaptă, cu ele se poate înțelege.

Guvernul acum împacă numai pe datorășii aceștia singuratici, plătindu-le camelele după cele 1400 de milioane franci, — camele cari și ele fac azi un frumos număr de milioane de franci. Dar ca numele țării să nu mai fie terfelit în străinătate, aceștia trebuiau de grabă împăcați. Și fiindcă țara n'are bani, li vine în ajutor Anglia prin bancherii ei, dîndu-i cît li trebuiește acum pentru ce e mai de grabă.

După aceea va putea primi și un împrumut mai mare, cu care să se ajute în celelalte nevoi, de multe feluri, cu care se luptă statul.

Foile economice financiare și zănușii oameni ce se țin pricepuți la treburile acestora, spun, că acesta e un început, deși încă mic, dar bun pentru a recîștiga iarăși încrederea străinătății. Iar în măsură ce se cîștigă de nou acea încredere, se urcă și creditul țării, azi foarte zdruncinat.

Timpul cel mai apropiat ne va arăta, dacă guvernul acesta poate face această îndreptare, ori nu.

Deocamdată vedem că din partea marilor bancheri englezi au venit la București cîteva soli, cari să încheie contractul pentru împrumutul acesta începător cu guvernul român.

Sfatul Țării adunat la București.

Guvernul, pentru a arăta bancherilor străini, că contractul său de împrumut, e cu temeiul tare, serios, sau poate pentru-că chiar acel bancher i au cerut asta: a conchemat

pe Luni 19 Iunie, în săptămâna de față, Sfatul Țării, Adunarea Deputaților și a Senatorilor, la București, — pentru ca chiar Adunările Legiuitoare să dea întărire Contractului de împrumut, plănuț, cerut și împrumut de guvern.

Adunarea Deputaților, ca și a Senatorilor, — mai ales că partidele de împotrivire au lipsit, — au dat întărire acelui contract și, pe temeiul lui, cametele după bonurile de tezaur se plătesc.

Banca Națională

vine aci într'ajutor statului, cu puterile sale de lucru: Ea va face plățile către străinătate a cuponilor acelor bonuri de stat. Ca să aibă cu ce plăti, statul varsă la Banca Națională, toți banii streini ce-i adună la vămi. Iar dacă aceștia nu vor fi de ajuns, plătește Băncii ce se cade, ca ea să poată cumpăra bani streini spre a face plățile cerute.

Ce spun gazetele

potrivnice guvernului?

Gazetele potrivnice guvernului (ca »Steagul« lui Marghiloman și altele), spun, că vina că avem atâtea polițe aruncate pe piețele streine, e în mare parte a partidului azi la putere, că el a început a le da, când a fost la conducere după întoarcerea guvernului din pribegie și până la guvernul Valda. Iar »taica« Averescu le a pus apoi vârful.

Mai învinuesc și cu aceea, că folosul cel mare din această lucrare de răscumpărare a acelor bonuri, îl vor avea tot partizanii săi sau băncile prietene, — căci aceia știind că guvernul va regula aceste »bonuri«, le-au cumpărat aproape pe nimic dela cel-cel le aveau în străinătate, și cari le lăpădau ca pe niște hârtii rele, — iar cei înștiințați de guvern că ce va urma, cumpărându-le, le au azi în mâni pe când se fac bune de tot.

O fi și una și una și alta dreaptă, — dar și aceea e drept, că prin asta lucrurile încep a se îndrepta.

Partidul Național și Țărănesc n'au intrat în Sfatul Țării.

Doi fruntași ai Partidului țărănesc din vechiul Regat, dnii Mihailache și Dr. Lupu, au fost acum 2 săptămâni în Bucovina, pentru a începe și acolo organizarea (rînduirea) Partidului Țărănesc după chipul celui din Regat.

Dela Cernăuți (Bucovina), au venit la Cluj și s'au pus în înțelegere cu conducătorii Partidului Național și s'au înțeles, că nici Partidul Național, nici cel Țărănesc, să nu iee parte la Adunarea asta în afară de șir a Sfatului Țării! Cele 2 Partide nu cunosc că acest Sfat ar fi un Sfat legitim, și așa nici hotărârile ce el le aduce, nu le prețuesc ca avînd putere obligatoare pentru țară. Nici ce vor hotărî acum, nici ce în viitor. Cele 2 partide cer cu glas tare: înlăturarea acestui guvern și risipirea Sfatului acestuia al Țării și alegeri nouă, conduse de un guvern neutru (peste partide), care să dea un Sfat stînd din bărbați aleși cu adevărat de voința slobodă a poporului.

În acele consfătuiri s'a făcut iar o apropiere între Partidul Național și cel Țărănesc, — deși multe puncte le mai sînt departe de-alaltă.

Hotărârile Partidului Național.

În consfătuirea dela 13 Iunie a conducătorilor Partidului Național, s'a hotărît că:

Se aduce mulțămîntă alegătorilor cari și în aceste alegeri întregitoare au susținut cu atîta inimă Partidul; — se arată lumii că și în aceste alegeri guvernul s'a folosit de aceleași mijloace volnice, ca și la alegerile cele mari, și n'a putut ieși biruitor decît în 6 locuri din 17; — cere înlăturarea acestui guvern, risipirea parlamentului ales prin nelegiului strigătoare, și alegeri adevărat libere; — arată că grațierile ce s'au făcut din prilejul căsătoriei regale, n'au fost bine și drept și deplin pregătite, dar în deosebi faptul că ele iartă și păcatele cele făcute în alegeri, le scad mult prețul; — protestează împotriva purtării guvernului cu slujbașii dela noi, pe cari îi înlătură fără ținerea în samă a drepturilor lor întemeiate pe lege; — îndrumă conducerea Partidului a urma înțelegere cu partidele de împotrivire în scopul de a schimba felul de azi de cîrmuire al țării.

Schimbări în legea agrară.

În sfatul țării acesta de 3 zile, guvernul a propus și negreșit s'au și primit unele schimbări în Legea Agrară (pentru împărșirea pămîntului la noi în Ardeal, Bănat și Crișana). Ci-că erau în lege unele măsuri cari întăziau mersul răscumpărării moșilor și împărșirea și plățirea lor. Prin schimbările aduse, guvernul vrea să ușureze mersul repede al lucrurilor. Așa se spune. Dar din ce vedem în unele fol, înțelegem, că guvernul prin schimbările propuse și primite, a scos Banca Agrară din drepturile ce i se dăseră prin Legea Agrară a Transilvaniei votată sub Averescan. Prin acea Lege »Banca Agrară« din Cluj avea să »finanțeze«, adică să mijlocească toate plățile și a lucrătorilor la împărșire și a oamenilor cari capătă pămînt și n'au cu ce-l plăti, — și din învîrtirea asta de mijlociri, îi rămănea și ei un venit foarte frumos. Liberalii din capul localului n'au văzut bucuros acest lucru, mai ales că cei dela Banca Centrală au luat totdeauna jînată hotărîri potrivnică lor, — și acum, stîndu-le în putere, au dat o lovitură grea, chiar foarte grea, Băncii Agrare. Ei stau nainte cu aceea, că mijlocirile Băncii Agrare erau și prea greoaie, și prea scumpe. Ei le fec prin Centrala Cooperativelor, care a făcut aceste mijlociri și în vechiul Regat și ci-că fără mari cheltuieli.

O fi, dar în Banca Agrară și-au băgat banii lor mii de fruntași ardeleni și bisericile și școlile, și comune și societăți, și dacă ne rămănea și ajungea mare și puternică, binele ce se răvărsea din ea, era un bine pentru toate așezemintele noastre de seamă din Ardeal și pentru atîta fruntași ce vredniceau acel bine.

Dar, așa i în politică. Dai lovituri și capți lovituri.

Să nădărdim că Banca Agrară își va și găsi rostul și fără a avea chemarea ce i-se dăse în înfăta linie.

Rușii cer desarmarea?

O știre din Moscva spune, că guvernul bolșevic de acolo a hotărît să trîmiță Poloniei și statelor Baltice o invitație (chemare), pentru a se înțelege asupra desarmării.

Numai nainte cu cîteva săptămîni, din aceeași beznă a Rusiei se vestește, că bolșevicii își urcă armata dela 1 milion și jumătate cît ar fi azi, la trei milioane.

Văzînd că lumea nu se spărie de milioanele armatei lor cea cu picioare de pămînt, — acum se îmbe pentru înțelegere ca... să lapede armele de tot, și să mai țină numai atîta armată, cîtă îi e de lipsă pentru paza ordinii în țară.

Bande de hoji

S'au format, pe urma războiului, în multe părți din țară. Oameni stricați și lenoviți din război, deprinși a lua cu puterea cele de lipsă pentru traiul lor, au crezut că, avînd arme rămase la ei din război, pot trăi și mai departe fără muncă, din jaf și înspăimîntarea oamenilor pacnici. S'au întovărășit cîte 5, cîte 10, ori și mai mulți, și s'au dat la jafuri.

Și mai sunt și azi astfel de bande și în țara noastră, în deosebi în apropierea munților.

În ținutul Făgărașului, pe la Arpaș, lumea demult stătea sub groaza unor bande de tâlhari pe cari nimenia nu le putea prinde. Săptămăna trecută doi capi în aceia s'au dat la fapte foarte îndrăznețe, care li-au pus capul.

Ei s'au pus să atace casa de vânătoare a M. S. Regelui din Valea Arpașului. Au intrat Sămbăta dimineața în castelul regal, cu scop de a-l jăfol. În casă era numai femeea pădurarului Raț, care, speriată de vederea hoților, s'a furișat și a fugit în câmp și o fugă a ținut-o până la Oprea Cărtișoara, unde era bărbatul ei. A spus ce i la Castel. Îndată pădurarul și primpreterul, inginerul silvic și secretarul, însoțit de 4 jandarmi, au luat-o în goană spre castel. Hoții erau încă în lăuntru. Adunau de prin el cîte toate. Ei s'au închis, încuind ușile pe sine și trăgînd cîteva focuri de armă, ca să spărie pe impresurătorii. Secretarul (netarul) Bărsan, crezînd că poate domoli pe hoji și-i face să se deie plainici, a plecat spre ușa închisă de ei. Atunci un glonț din lăuntru îl izbi în pept și el căzu jos. Dus spre Arpaș, pe drum a încetat din viață. Cei 4 jandarmi nu biruiau cu tâlharii, cari se apărau cu focuri. A sosit un ofițer cu încă 10 jandarmi, cari dederă asalt asupra casei spărgînd ușa. Un bandit, Joită din Căpățineni (Arges), a fost rănit. Ca să nu-l prindă, s'a împușcat. Al doilea, G. Muntean din Ucea, luptîndu se cu impresurătorii, a fost izbit de un glonț și omorît și el.

Durere, pe lîngă ei păcătoșii, a căzut jertfă și secretarul, om nevinovat.

Negustor omorît și apoi aruncat din tren.

Negustorul Bernad Bercovici din Iași plecase în 16 Iunie cu trenul accelerat, la Burești. Cum au aflat oarecari hoji, cum nu, că el duce cu sine bani mulți pentru plăți și cumpărări în București, — au făcut să ajungă într'un compartiment (despărțămînt în vagon) cu negustorul.

Cînd trenul a ajuns noaptea în Tecuci, Bercovici nu mai era în el. Hoții cari îl urmăriseră, l'au omorît gătîndu-l în vagon și apoi l'au aruncat pe fereastră afară în câmp, — și ei s'au făcut nevăzuți cu banii lui...

NOUȚĂȚI

Noul Episcop al Lugojului. Trezînd Pr. Sfinția Sa Episcopul greco-catolic Frențiu dela Lugoj la Oradea-Mare, — Episcopia gr-cat. de Lugoj și-a căpătat mire non în persoana preasfințitului Dr. Alex. Niculescu, fost canonic metropolitan în Blaj, ales Arhieru de sfatul îndreptățit al bisericii greco-catolice și, la recomandarea lui, întărit de M. S. Regele.

Avînd această întărire, noul Episcop s'a dus la București, însoțit de I. P. S. Sa Metropolitanul Suoin, de 2 canonici Iac. Popa și N. Brănzău, și 2 protopepi A. C. Domșa și G. Dănilă, la Curtea Regală și a primit în chip sărbătorec întărirea și a pus în mîinile M. S. Regelui jurămîntul de credință, fiind de față Ministrul Cultelor, Intiul Ministru Brătianu și alți 2 Miniștri. După punerea jurămîntului, noul arhieru a rostit o vorbire arătîndu-și credința către Rege și Țară; M. S. Regele i-a răspuns fericindu-l și dorîndu-i păstorire plină de mulțămire și noroc. Maestratea Sa a pofțit apoi la prânz la Palatul Său din Cotroceni pe noul Arhieru și însoțitorii săi, — cum face cu toți Arhierii noi pe cari îi întărește.

După asta, Duminecă în 18 Iun. noul Arhieru a fost apoi consacrat (sfințit, uns) întru Episcop în catedrala Blajului prin Metropolitanul, ajutat de Episcopii Gherlei și Oradei, cu frumoasă pompă bisericească.

Noul arhieru e om încă tînar, abia de 40 de ani, plin de zel și de dor pentru buna îngrijire a bisericii sale. Ajute-i D-zen a și-o împlini cu bine.

Pr. S. Sa Episcopul N. Ivan al Clujului a sfințit Marți 13 Iunie cu frumoasă paradă bisericească, biserica gr-orientală română din Ighiu, renovată temeinic. A fost o sărbătoare sufletescă înălțătoare pentru popor. Pr. S. Sa a vorbit la inimă poporului evlavios; a răspătit slujba credincioasă a bătrînului preot G. Munciu din Cricău, hirotonindu-l întru protoiereu (protopop). Seara a fost o frumoasă producție școlară cu cîntări întru cîntarea înaltului oaspe. Toate ieșirile de acest fel în mijlocul credincioșilor, sunt de mare folos.

La Liceul »Aurel Vlaicu« s'a închelat anul școlar Dumineca trecută (18 Iunie) prin o frumoasă producție a elevilor în sala dela »Central«. Corul a cîntat frumos două cîntări, orchestra s'a produs cu un drăgălaș puturiu național, elevii au declamat isteț, 6 inși au jucat o mică piesă, compusă de ei însiși în franțuzește, producție gimnastică, totul a fost bine, — a urmat împărșirea numeroaselor premii în cărți și bani. Iar de incheiere dl Director Aron Demian a ținut tinerimii o vorbire serioasă și temeinică, care a plăcut mult numărului public ce era adunat.

Din viața Liceului și date din clasificări, vom da după Anuarul ce se pregătește.

Suntem mîndri de Liceul nostru, care dă roade aievea frumoase.

Străzi cu numele Regelui și Reginei României, la Belgrad. Întru pomenirea pe veci a faptului, că Belgradul, orașul cu scaun de domnie al Sârbiei, a avut cîntea de a primi în sinul său pe Regele și Regina României duzîndu-le cel

mai scump dar ce puteau să-le ducă: O Regină frumoasă și bună, — conducerea orașului sârbesc a hotărât ca strada (alița) zisă până acum „Bălarsca“ să se numească: „Strada Regina Maria a României“, iar altă stradă de frunte: Str. Regele Ferdinand al României“.

Intrecere de automobile. Au plecat din București în 19 Iunie, vreo 30 automobile, felurite fabricate, ca să se vadă care poate face drumul lung ce li-s'a dat, cu mai puține defecte (năcazuri, pedeci). Fac drumul: București, Pitești, Câmpulung, Sibiiu, Sebeș, Orăștie, Deva, Timișoara, Arad, Orade, Cluj, Turda, Mercurea-Ciuc, Brașov și napoi la București. — Marți în 21 dimineața au trecut și pe la noi. În frunte mergea automobilul Principelui Carol, care și-l mână singur, având în auto 2 coloneli și 1 Inspector. Pe fiecare automobil erau 4 persoane, una oficioasă care însoțește tot ce i-se întimplă mașinei în drum. Tot la 5-6 minute venea un automobil. În 24 Iunie trebuie să sosească la București, vădindu-se care a putut face mai ușor, mai fără stricăciuni, lungul drum. Aceea va arăta, care fabrică lucrează cele mai sănătoase mașini.

Cursul al 3-lea pentru învățătorii-ajutori se ține în anul acesta pentru învățătorii la Blaj, iar pentru învățătoare la Lugoj. Durează 2 luni și începe în 6 Iulie.

Cursul de vară pentru învățătorii la Deva, anul al 4-lea, se începe numai la 10 Iulie n.

Maialul Meseriașilor români din Orăștie, care a avut loc în 11 Iunie în pădurea orașului, a avut o reușită frumoasă nu numai morală, petrecându-și lumea foarte bine acolo, până în noapte, — dar și o reușită materială frumoasă. Afară de sumele încasate din vânzarea biletelor, au intrat și din suprasolviri 467 Lei. Au suprasolvit câte 30 Lei dnii: R. Spuderca, P. Herța I. Moranciu; câte 20 lei: Iosif Ciurdărescu, I. Herța iun., Ilie Ciurdărescu, Ioan Lupan; câte 15 lei: Locof. Găleşan, I. Kovács, Dir. Mihulin, Insp. Soricu, prof. Bologa, Dir. Damian, — iar alții sume mai mărunte pentru cari Comitetul Societății aduce tuturor mulțumiri.

Pașapoartele pentru emigrare (plecare din țară, de pildă la America) nu se mai dau de Prefecturile județelor, ci numai de Ministerul de Interne, Comisia emigrării, din București, pe temelul tuturor dovezilor ce se cer și cari se dau dela prefectură.

Un nenorocit ce-și caută moartea și nu și-o găsește... Nainte cu 2-3 săptămâni soldații care se aflau în pădurea orașului nostru la trageri la fântă, au băgat de seamă că un om strein umblă pe la spatele figurilor asupra cărora ei trag cu gloanțe. L-au arestat pe strein și l-au dat în samă poliției, ca pe un om ce dă de bănuț prin purtarea sa. Era măestrul pantofar Bercian Romulus, de fel din Vințul de jos, așezat în Orăștie. El nu vrea să dea lamuriri că ce-a căutat prin primejdiosul loc, decât că el n'a vrut să facă nimănui nici un rău. Medicul ortopedic Dr Dobo cercelându-l, l-a trimis la spitalul din Deva spre observare (spre privire cercetătoare medicală mai de aproape), dar aci nu l-au lăsat, sub cuvânt că nu avea toate hărțile ce se cer pentru acea luare în observare. Lăsat liber, nefericitul a ieșit Marți în 20 Iunie, în pădure și și-a

tăiat vinele dela amândouă mâinile cu un briciu. Afându-se de un trecător a fost dus medicul de l-a dat întâiul ajutor, apoi a fost trimis la spitalul din Deva să-i coase vinele tăiate și să-l scape. Briciul s'a aflat aproape de el. Intrebat de ce și-a făcut rău, nu răspunde, spune să fie lăsat în pace. Acum se pricepe și de ce umbla pe la spatele figurilor asupra cărora trag soldații cu gloanțe: își căuta moartea pe care nu și-o găsea.

Logodnă. Dșoara Paraschiva Comă și dl Vespasian Tripa, Orăștie, logodniți.

Cercetași decorați. Comandamentul Mării Legiuni a Cercetașilor cu Inaltul Ordin Nr. 402/1922 a decorat pe certășii din Cohorta „Aurel Vlaicu“ din Orăștie: **George Bogdan și Ioan Căndea**, cu „Virtutea Cercetășească“, pentru deosebita lor purtare și muncă cercetășească. Servească acești bășți cercetași, ca frumoasă pildă și pentru alți tineri dela școlile noastre.

Revista pentru familia „Cosinzeana“ urmează să apară la Cluj, foarte bogată în chipuri interesante și în material de citit plăcut. A ajuns la Nr 11, în care aduce numeroase vederi dela serbările mari de 3/15 Mai din Blaj, apoi dela minele din Lupeni și dela excursia făcută în satul Hordău unde s'a bătut o placă comemorativă pe casa în care s'a născut preotul **George Coșbuc**.

Ilustrațiile (chipurile) sunt întovărite de articole tâlcuitoare a lor. La partea literară aduce urmarea foarte mișcătoare a nuvele „Piciorul de lemn“ de Agârbiceanu, care e istoria tristă a unui bărbat plecat tiner și voinic la război, care se întoarce acasă cu un picior de lemn... Și Doamne câte are de îndurat în sufletul lui și în mândria lui și în pacea casei lui, pe urma acestui picior de lemn... Mai departe nuvela: „Ursoaica din Taslău“ de Hrisant P. Dăscălescu, și versul de Vasilie Al. George Maria Cioban, Dr. Botiș, Volbură Poiană și Roza Covrig. Apoi „Flori de o zi“ (felurimi, de toate) interesante ca totdeauna, și ghicitori.

Un preot cu totul uitat de sine a putut fi preotul Botez din Ploști, care, având o ceartă cu familia unui negustor din vecini și zicând el cava vorbe grele femeii negustorului, în aprinderea sa pentru această ceartă, sau de teama urmărilor ei, — a luat un revolver, s'a dus în biserică și s'a împușcat acolo!

Curs pregătit de ofițeri. Anul acesta cursul de două luni de pe lângă școala pregătitoare de ofițeri de rezervă la Craiova pentru tinerii cu termen redus, care au absolvit o școală de ofițeri de rezervă în fosta armată Austro-Ungară, — va începe la 15 Iulie și va ține până la 15 Septembrie. Cele de mai sus privesc pe tinerii din ctg. 1922 și mai vechi; cei interesați se vor prezenta la Cercul de Recrutare Orăștie.

Comandamentul cercului de Recrutare: Kolomyjczuk. Șeful biroului de Recrutare și Mob. Malor Caba.

„Micii Șoimi de Munte“ se numește cohorta de cercetași din Poiana Sibiiului. În 5 Iunie micii Șoimi au avut sărbătoare frumoasă: au pus legământul (jurământul) cercetășesc în mijloc de frumoase serbări. Au venit și solii Cercetașilor din Sibiiu, în frunte

cu Directorul Liceului Dr. I. Bunea, și 3 profesori. Învățătorii G. Bucurenciu, comandantul Cohortei și Andreșcu, au condus pe tineri și toate au reușit frumos, spre lauda și a micilor cercetași și a conducătorilor lor.

Clipe grozave a avut de trăit un țăran din Poiana Mărului (lângă Brașov) într'o zi din săptămâna trecută. El mergea cu sare la vitele sale din munte, când în drum iacă vine spre el un urs scăpat din vânătoare și infuriat de vânătoare. Bietul om s'a apucat la luptă desnădăjduită și un sfert de oră s'a zolit pe moarte și pe viață cu animalul, — și pe cînd mai-mai să cadă de oboșit și plin de sudori, iacă un ortac al său ce rămăsese napoi, sosește și-i sare într'ajutor. Avînd pușcă, a descărcat arma în urs, și l'a răpus, dar glonteile nu știu cum s'a răsucit din ceva os și a rănit și pe om la mîni. A fost dus în spital la Brașov, unde e îngrijit.

Dela spitalul din Sebeșul săsesc. Administrația spitalului „Sofia“ din Sebeș vestește, că: deoarece mai mult ca 60 din suta de bolnavi nu plătesc nimic. Comisiunea spitalului a hotărât, ca bolnavii cari sunt în stare a plăti, sunt îndatorați a plăti chiar la primire în spital, dar cel mai târziu la părăsirea lui, taxele de îngrijire. Când morbul nu-i prea greu, chiar primirea în spital va atârna de facerea plății, care e:

Pe 10 zile înainte, 200 Lei. Dacă bolnavul însă nu stă în spital atîta i se va înapoia la părăsirea acestuia.

Abatere se mai face numai cu acei bolnavi cari sunt lipsiți cu totul de avere și n'au un izvor de câștig ori băttăni neputincioși de lucru și câștig. Dar aceștia trebuie să aducă la venire un atestat de paupertate (de sărăcie) în care primăria arată starea faptică materială a lui.

„La Școala primară din Pui s'au împărțit din prilejul exmenelor, la 3 Iunie, între școlarii mai buni și săraci: pânză (joli) 10 metri, 2 pălării și 10 perechi de opincuțe, cari au fost cumpărate din cei 640 Lei rămași dela producția teatrală dată în Ianuarie a acestui an, în folosul orfanilor de război și săraci. Celor ce au supraslăvit la acea producție, dănd astfel puțință Direcțiunii școlare, a face școlarii buni și săraci aceste daruri, Direcțiunea școlară le aduce mulțumiri.

„Albumul-Vlaicu“.

Multe cărți văd lumina tiparului în zilele noastre, mai mult ori mai puțin bune, dar o carte așa aproape sufletului nostru, ca „Albumul-Vlaicu“, puține cunoaștem.

„Albumul-Vlaicu“ e o lucrare mare și frumoasă, scoasă sub îngrijirea gîngușă a scriitorului A. Ciure, începută după sfîșitul dureros și eroic alui Aurel Vlaicu. E adunarea la un loc a celor mai simțite și vii amintiri despre el, despre sforțările lui în jurul invenției, despre pătimirile și biruințele lui asupra tuturor pedecilor și rătăcirilor... Iar pe cînd era ca și cum „ar fi doborât lumina“, atunci — în groapă s'a sălășluit, dar în strălucitoare, în nemuritoare groapă!

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Punere de danturi. (1479) 5-10

Albumul, tipărit în 2 din 3 părți ale lui, înainte de război, e ca o carte a prorociilor viitorului acestui neam, — prorocii cari repede s'au și împlinit, mergînd floarea vitează a neamului tocmai pe drumul luminos pe care el l'a arătat prin zborul său, care l'a omorît, făcându-l nemuritor.

E atîta dostoie în cele scrise în acest Album, că sufletul nostru nu se satoră a le citi și receli... Pene măeste au scris, mîna măiastră a dlui Ciure, a ales și aranjat cele scrise, — și așa carte de mare preț a ieșit din colaborarea tuturor.

Albumul, de 360 pagini, tipărit pe hărțile foarte fine, cu foarte multe chipuri și vederi din viața și zborurile lui Vlaicu, — a ieșit de sub tipar și se vinde în folosul „Fondului de Monument alui Vlaicu“. Prețul exemplarelor pe hărțile roza, fine, e 25 Lei, trimis franco recomandat; iar exemplarele de lux, pe hărțile de tot fine, așezisă „de creță“, e 30 Lei.

A se cere la Administrația foii „Libertatea“ în Orăștie, care le trimite îndată.

Poșta Redacției.

Dlul G. Bălea, în Văliug, Vă felicităm pentru năzuința de a înființa o Bibliotecă pe lângă Casina Meseriașilor. Regretăm a nu vă putea un catalog de cărți, noi n'avem și Librărie (prăvălie, boltă de cărți), avem numai cărțile arătate de noi în felurii numerii ai foilor noastre. Pentru Cataloge de cărți, scrieți la Librăria mai mari, ca cea Dicezeană din Arad, Caransebeș, Arhidecezană din Sibiiu, a Seminarului din Blaj, și acelea vă vor servi cu cărțile dorite.

Dsale Ilie Hodrea, în Rach. rom. Ești plătit pe anul de față 1922.

Dsale Nic. Iac. în Benc. rom. Pentru cărțile bisericesti fă întrebare la Librăria Decezană din Arad, din Caransebeș, Sibiiu sau Blaj, — ori la Tipografia Cărților Bisericești din București.

În treaba ajutoarelor de război, că cine are drept și cine nu la ele, și în ce măsură, întreabă la „Oficiul I. O. V.“ (Oficiul pentru Invalizii Orfanii și Văduvele de război), care se află la scaunul fiecărui Regiment, la Cercul de Recrutare al lui. Dv. cred că jineți de Timișoara. Acolo arată cazurile așa cum le știți, că văduva cutare are atîta avere ceealaltă nimica ce a avere poate are un copil, cea fără avere trei ori patru, — și comandantul Oficiului „I. O. V.“ te va lămuri dacă e dreaptă penzia și ajutorul ce îl capătă cutare și cutare. Noi aici nu putem umbla pentru fiecare caz să întrebăm noi, mai ales că nu cunoaștem amănuntele, fără de care nu putem lămuri lucrul. Din poezii vom folos.

Dsale E. Bl. în Jd. Poeziile trimise nu le putem folosi. Sunt bune să le cetești și a între cunoștii, între prețini, dar ca să le pui în foaie, ar trebui mult îndreptate încă. Am primi bucuroș poezii populare ușoare și bune, culese cum se aud dela cântăreți în popor, la horă, la sapă, la plivit, la secere, la fân. De acelea am primi și am pune bucuroș în foaie.

Dnel L. Boieriu în C. d. s. de aici foile vă merg regulat. Vi-am trimis totuși din nou numerii din 8 15 Iunie.

Dsale Cl. Pamfil în V. G. Foile îți vin ca la toți abonații, cu „Foia Interesantă“ ori „Plugarul“ pus în „Libertatea“. Foale de glume „Bobâr-naci“ nu se mai tipărește, acum, n'avem de unde și o pune.

Căsătorie.

Un meseriaș tânăr, fără familie, cu venit frumos, dorește a se căsători. Caută cunoștința unei doare sau văduvă tineră, bună economică, care să aibă și o avere în bani ori realități de cel puțin 50.000 Lei. Anunșări cu fotografie, să se trimită la adresa „Libertatea” pentru „Meseriaș”. (507) 1-3

Domn, etatea 38 ani, trecut și fizic ireproșabil, proprietar, venit anual 100.000 Lei, dorește căsătorie, cu domnișoară etatea 25-30 ani, simpatică, familie onestă, educație serioasă, temperament blând, căreia să-i placă gospodăria și viața liniștită.

Oferite cu fotografia la ziar, sau postrestante la Băile Bano, prin Mediaș, sub N. (500) 1-3

Dela pretura plasei Orăștie.

Nr. 1348/1922 adm.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în notarlatul Beriu, se publică concurs.

Retribuțiunile sunt prevăzute în lege și ordonanțele în vigoare.

În consecință sunt invitați toți acei ce doresc a ocupa acest post, a-și înainta cererile completate și însoțite de actele prevăzute în art. XX. din legea 1900, la oficiul meu, până la data de 18 Iulie 1922.

Cererile sosite după acest termen, nu se vor lua în considerare. Orăștie, la 12 Iunie 1922.

Primpretorele plasei Orăștie: (504) 1-2 Damian, primpretor.

Pentru proprietarii de: mașini de treerat

și mori.

Avem permanent în depozitele noastre, în calități superioare:

- Petri de mori.
- Site de mătasă.
- Ciocane de ferecat (Kronhaemmer) (Billenhaemmer).
- Curele de transmisiune.
- Curele de cusut.
- Ulei de uns mașini Nr. 15.
- Ulei de uns mașini Nr. 16 rafinat
- Ulei de uns cilindre.
- Ulei pentru dynamo.
- Motorină.
- Petroleu.
- Unsoare consistentă.
- Klingerit.
- Moorit.
- Articole de cauciuc.
- Asbest.
- Garnituri grafitate.
- Garnituri de asbest.
- Garnitură cu seu.
- Cositor englez.
- Chingi pentru mori.
- Saci.
- Șrăpuri pentru curele.
- Șalbe de șmirghel.
- Sticle pentru nivelul apei.
- Sticle „Klinger”.
- Manometre.
- Cane pentru ulei.
- Ungătoare „Stauffer”.
- Discuri pentru curele, etc.

Departamentul Mașinelor al Reuniunii Agricole soc. pe acții Sibiu, strada Sării Nr. 22. Sighișoara, strada Baler Nr. 47. Mediaș, Piața cazarmei Nr. 15. (496) 2-6

Pentru proprietarii de fân și pas. Garnizoana Orăștie va

ține licitație publică în ziua de 5 Iulie a. c., ora 10 a. m., pentru a se furniza fân și pas necesare trupelor din garnizoană.

Doritorii pot vedea condițiile în M. Oficial Nr. 45 din 2/VI 1922 publicația Nr. 2632, precum și în caetul de sarcini ce stă la dispoziția furnizorilor, zilnic la Comandura Pieței acestei garnizoane.

Comandamentul Garnizoanei: Colonel Constantinescu.

„CETATEA”

BANGĂ ECONOMICĂ-COMERCIALĂ S. A. BRAȘOV

SUCURSALE: București (Pasajul Majestic), Cluj (Str. Regina Maria 19), Cohalm, Gherla, Galați, Odorheiu și Toplița-română.

Capital social deplin vărsat Lei 10.000.000.—
Capital social în emisiune Lei 60.000.000.—
Fond de rezervă Lei 2.000.000.—
Depuneri Lei 20.000.000.—

Se ocupă cu tot felul de afaceri.

Primește depuneri spre fructificare, pe libel sau în cont-curent cu 5-6%, dobândă anuală, amăsurat sumei și duratei depunerii.

Darea o plătește institutul.

Incassează cecuri americane emise asupra oricărei bănci din Transilvania și vechiul Regat, pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Agentie proprie în America și legătură directă cu mai multe bănci mari din diferite orașe al Statelor Unite (Nord-americane) și Canada.

Prin Agenția noastră din America lichidăm ori-ce afaceri de moștenire din Statele Unite (Nord-americane) în timpul cel mai scurt și cu condițiile cele mai convenabile.

Adresați-vă cu încredere la Centrală sau oricărei sucursale în orice afaceri bancare și veți fi serviți cu cea mai mare promptitudine.

(482) 4-4

Directiunea Generală.

„Sebeșana” bancă populară în Sebeșul săsesc împreună sume mari, pe lângă garanția sigură, cu dobândă de netto 8% și 2% comision.

Primește depuneri pe lângă cele mai favorabile condiții.

Vinde: în Vinul de jos și în Sebeșul săsesc câte 1 casă Wertheimiană și mobile potrivite pentru bănci și cancelarii. (466) 4-6

Amatorii se vor adresa direct la: „Sebeșana” în Sebeșul săsesc.

Aviz! Cu onoare aduc la cunoștința on. public, că mutându-mă din casa fostă alui Leskovic din strada Promenadei, — mi-am așezat prăvălia (bolta) în casa mea proprie pe Drumul Țării Nr. 4.

Cumpăr tot felul de piei brute: de vită, de miel, ied, de animale sălbatice, etc. cu cele înalte prețuri de zi.

Cu simă: **JUNGER SAMOIL**

(490) 3-3

comerciant, Orăștie, strada Mihai-Viteazul (Drumul Țării) Nr. 4.

Aviz!

Mi-au sosit **Crucei și Monumente de marmoră.**

Prețuri ieftine!

(502) 2-3

Simion Ștef, măestru petrar, Orăștie.

De vânzare! Casa din strada

Mihai-Viteazul (Drumul Țării, spre gară) Nr. 61 (colț), constătoare din 4 încăperi spațioase, cu local de prăvălie și cârciumă, magazin, pivniță, grajd, curte spațioasă, fântână, șopru și grădina mare, e de vânzare din mână liberă. Informații în casă. (474) 6-6

Atențiune!

Pentru doritorii de a cumpăra case:

Pensionisti, americani, etc.

2-3 (497)

Cine vrea să aibă în Orăștie o casă cu curte mare, cu fântână cu apă bună și o grădină prea frumoasă, — alcea le află.

Cine vrea la casă o pivniță bună, grajd mare, și alte edificii economice, — alcea le află.

Cine vrea să locuiască într-o stradă frumoasă, plăcută și să aibă încă un loc cătră stradă, unde poșt edifica altă casă, — acela să grăbească să o cumpere, până nu-l vândată.

Tot la subscrisul să mai află de vânzare: încă 3 case mai mici: una în str. Bisericii vechi, cu grădină mare, — iar două în str. Bisericii nouă.

Informații să se ceară dela Eugen Sabo Orăștie, str. Bisericii nouă Nr. 19.

Dela Pretura plasei Orăștie.

Nr. 1275/1922 adm.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în notarlatul Orăștie de sus, se publică concurs.

Retribuțiunile sunt cele prevăzute în lege și ordonanțele în vigoare.

În consecință sunt invitați toți acei ce doresc a ocupa acest post, a-și înainta cererile completate și însoțite de actele prevăzute în art. XX. din legea 1900, la oficiul meu, până la data de 18 Iulie 1922.

Cererile sosite după acest termen, nu se vor lua în considerare. Orăștie, la 18 Iunie 1922.

(498) 2-2 Damian, primpretor.

Casă de vânzare!

Calea Mihai Viteazul Nr. 29, constă din 3 odăi, bucătărie, verandă, șase camere, grădină, curte mare și pomi. Informații în casă. (603) 2-2

Aviz.

Subscribul cumpăr

tot felul de piele, crudă,

cu prețurile cele mai bune de

În depozitul meu să află felul de opinci, piele și talpa pentru încălțăminte

Wili Amlacher,

depozit de opinci, piele și talpa Orăștie, str. Romoșelului

Anunț.

Să află de vânzare o garnitură de treerat, în stare bună, gata de pus în funcțiune motorul de 10 cai putere, sistem Langen & Wolf, batoza sistem Hoffer-Schranz, de 1 metru, la Gh. Fărcașiu în Sebeșul săsesc. Strada Vasile Moga Nr. 24. Informațiuni se pot lua și la Petru Androne, în Orăștie. 2-3 (501)

Uzinele de fer și domeniile din Reșița S. A.

Incunoștințare.

Aducem la cunoștința acționarilor, că dividendul de 100 Lei pentru cuponul 1921 al acțiunilor noastre, va fi plătit cu începere de la 1 Iulie a. c. fără scăderea impozitului asupra dividendului, la următoarele bănci:

La București:

Banca Marmorosch, Blank & Co S. A. Creditul Technic.

La Sibiu:

„Albina” Inst. de Credit și Economie.

La Timișoara:

La Banca „Timișoara” și Societatea Comercială pe Acțiuni.

La Cluj:

(464) Banca Agrară. 1-1

Invățacol se primește în Depozitul Fabricii de țelărie: Rudolf Koolz, în Orăștie. Ofertele să se adreseze direct lui. (505) 1-1